

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Lamiales (plisterordningen), **Familj:** Lamiaceae (kransblommiga), **Släkte:** *Dracocephalum* (drakblommor), **Art:** *Dracocephalum thymiflorum* - rysk drakblomma L.
Synonymer: *Dracocephalum triflorum* L., *Draktimjan*

Kännetecken

Rysk drakblomma hör till familjen kransblommiga. Den är en ettårig, ofta något violettfärgad, upp till en halv meter hög ört. Bladen är skaftade, smalt äggrunda och småtandade, de nedre med hjärtlik bas. Blommorna sitter kranslikt, 6–12 tillsammans i ett glest ax. Kronan är tvåläppig, ljusblå och omkring 1 cm lång. Fodret är tvåläppigt med den övre läppens mellersta tand större än de andra. Rysk drakblomma skiljer sig från övriga kransblommiga växter på foderkaraktärerna. Bladform och blomstorlek skiljer den från drakblomma *D. ruyschiana*.

Utbredning och status

Finnd av rysk drakblomma har gjorts i större delen av landet norrut till Piteå och Jokkmokk. Arten är troligen från början inkommen som förorening i ryskt och östeuropeiskt klöverfrö och den är känd från Sverige sedan början av 1800-talet. Flertalet av förekomsterna har endast varit tillfälliga men i sandigare områden främst i södra Norrland har den etablerat sig som bofast. Idag finns den endast kvar på en lokal i Medelpad och ett fåtal lokaler i Ångermanland, men har tidigare varit bofast i Halland, Västergötland, Västmanland, Dalarna och Hälsingland. I övriga Norden har den varit tillfällig i Danmark (senast sedd cirka 1930), i Norge och Finland är den bofast men sällsynt i södra delarna av respektive land (flest förekomster i Finland). Huvudutbredningsområdet är Ryssland, österut till Mongoliet, med spridda förekomster västerut till Frankrike och Holland, söderut går den till Alperna, Svarta havet och Kaspiska havets södra sida. Den är införd med klöverfrö till Nordamerika.

Ekologi

Rysk drakblomma är en stäppväxt och växer hos oss främst på torra, sandiga kulturpåverkade marker. Samtliga idag aktuella lokaler är nipor med slagen eller betad vegetation eller sandiga åkerkanter. Den kan även uppträda i andra sandiga kulturpåverkade miljöer som vägkanter, järnvägsbankar och ruderatplatser. Den är konkurrenssvag och värmekrävande varför i varje fall de nordliga lokalerna måste vara sydexponerade. Arten är höstgroende och blommar normalt från maj till juli. Troligen har arten en rätt kortvarig frövila och har därmed ingen större fröbank.

Hot

På de kvarvarande lokalerna med rysk drakblomma är upphörande, minskning och förändring av hävden det största hotet. Arten riskerar att försvinna redan efter några få år efter det att hävden upphört.

Åtgärder

Samtliga kvarvarande lokaler med rysk drakblomma måste hävdas, helst genom bete. På de lokaler där arten försvunnit under de senaste åren bör bete återinföras för att om möjligt aktivera eventuell fröreserv. Lokalen i Medelpad är inte beroende av hävd, sly måste dock hållas efter där samt viss markstörning bör ske på lokalen. Rysk drakblomma bör övervakas av floraväktare.

Övrigt

Rysk drakblomma är fridlyst. Utländska namn – NO: Russedrakehoved, DK: Russisk Dragehoved, FI: Ketoampiaisyrtti, GB: Dracocephalum.

Naturvård

Fridlystning: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

- Bratt, L. m fl (red.) 1993. Hotade och sällsynta växter i Dalarna. Dalarnas Botaniska Sällskap.
- Georgson, K. m fl 1997. Hallands flora. Lund Hård av Segerstad, F. 1924. Sydsvenska florans växtgeografiska huvudgrupper. Malmö.
- Jessen, K. & Lind, J. 1922–1923. Det Danske Markukrudts Historie. Det kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, naturv. og mathem. Afd. 8 Række. VIII. København.
- Johansson, B. G. & Larsson, B.† 1997. Odlade växter i Gotlands natur II. Rindi 17: 47–139.
- Knutsson, T. m fl 1997. Försvunna, hotade och sårbara kärlväxter på Öland. Krutbrännaren. Suppl. 2.
- Løjtnant, B. & Worsøe, E. 1993. Status over den danske flora 1993. G.E.C. Gads Forlag, Kopenhagen.
- Mascher, J. W. 1990. Ångermanlands flora. Lund.
- Pedersen, A. 1969. Labiaternes og Verbenaceernes udbredelse i Danmark. Bot. Tidsskr. 64: 285–379.
- Rydberg, H & Wanntorp, H.-E. 2001. Sörmlands Flora. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Sernander, R. 1908. *Stipa pennata* i Västergötland. Svensk Bot. Tidskr. 2: 49–84, 201–228, 390–426.
- Suominen, J. 1979. The grain immigrant flora of Finland. Acta Botanica Fennica 111.

Författare

Mora Aronsson & Lena Jonsell 1996. ©ArtDatabanken, SLU 2007.